

Kvinner & Familie

Nr. 2/2022

Norges Kvinne- og familieforbund

MEDLEMSBLAD FOR NORGES KVINNE- OG FAMILIEFORBUND

TID FOR SOMMER

Forsidefoto: Løvemammaene

Kvinner & familie

Nr. 2 2022

136. årgang - Grunnlagt 1887

Redaktør

Lene Søgård Gloslie

Utgiver:

Norges Kvinne- og familieforbund
Storgata 11, 0155 Oslo
Telefon: + (47) 22 47 83 80
E-post: post@kvinnerogfamilie.no

Annonser:

post@kvinnerogfamilie.no

Abonnement:

Kan bestilles hos utgiver: Kr 150,- pr. år.
Medlemmer av forbundet får bladet gratis

Design:

Cathrines cmykeri/chfuglei@gmail.com

Trykk:

Trykk: X-IDE AS, Telefon 951 05 900

Adressering:

Mailbroking

Opplag:

2500

Redaksjonsrådet:

Aina Alfredsen Førde
aina@kvinnerogfamilie.no
Christine Andreassen
christine@kvinnerogfamilie.no
Lene Søgård Gloslie:
redaktor@kvinnerogfamilie.no
Randi Støre Gjerde
randi@kvinnerogfamilie.no
Internettadresse:
www.kvinnerogfamilie.no

Frist for stoff:

12. oktober 2022
Ettertrykk og kopiering av
Kvinner & families stoff og annonser
er ikke tillatt uten etter avtale.
ISSN NR: 1891 - 7992
ISSN NR trykt utgave: 1500 - 3000

Norges Kvinne og familieforbund

Hensikt: Styrke familiens posisjon gjennom tiltak som gir tid og mulighet til omsorg for hverandre.

Visjon: Anerkjennelse av kvinners ulike valg gjennom livsfaser. Verdsetting av familien som bærebjelke i utviklingen av et godt samfunn.

K&F er tilsluttet:

Nordens Kvinneforbund (NKF)
Associated Country Women of the World (ACWW)
Norsk TotalforsvarsForum (NTF)
FOKUS Forum for Kvinner og Utviklings-
spørsmål
FN Sambandet, Frivillighet Norge, Debio,
Studieforbundet næring og samfunn.

Leder

Aina Alfredsen Førde

Forbundsleder

Kjære medlem!

Vi har no ei flott tid i vente, med lyse kveldar og forhåpentlegvis sol og varme. Vi treng alle litt oppmuntring no etter pandemien, og krigen i Ukraina som på ein måte rammer oss alle. Vi er heldige som bur i Norge, for uansett så har vi det godt i vårt land. Når det no kjem mange nye flyktningar må vi ta godt imot alle, uansett kva land dei kjem frå. Ønskje dei velkommen og inkludere dei, vi må ikkje gløyme at ein gang var det menneskjer frå vårt eige land som var flyktningar.

Eg har vore på krinsårsmøte til Sogn og Fjordane krins, som er min eigen krins, dette var første gang eg møtte medlemmane frå krinsen sidan eg vart forbundsleiar. Som vanleg var det eit godt årsmøte, med sosialt samvær fredagen, møte laurdag og søndag med mange gode saker. Sivilforsvaret med Wilhelm Larsen var gjest laurdag der han fortalte om sivilforsvaret i Kinn og nabokommunane. Han hadde og med seg kasser med det vi treng til kvar person i heimen til eigenberdeskap. Dette var interessant. Eg oppmodar alle lag/kretsar til å invitere Sivilforsvaret til eit medlemsmøte eventuelt eit ope møte.

I mai var eg gjest då Tertnes Kvinne- og familiefag feira sitt 50 års jubileum. Dei arrangerte familiefag på Monsemarka laurdag føremiddag. Eit imponerende arrangement som de kan lese meir om lenger bak i bladet. Lokalavisa var på besøk, og på framsida til Åsane Tidende sto det: «Arrangørane ventet 200 deltakere- over 1000 møtte opp» Eg er kjempe imponert! Jubileumsfesten der fleire medlemmer fortalte om laget frå byrjinga og fram til i dag var og kjempeflott.

Når dette bladet kjem ut er vi 37 damer frå Norges Kvinne- og familieforbund som har vore på Nordens sommarkonferanse på Island. Dette vert den siste konferansen, sidan Nordens Kvinneforbund vart lagt ned under konferansen. Denne konferansen kan de lese meir om i neste blad.

I august skal Norges Kvinne- og familieforbund delta med stand under Arendalsuka. Nytt i år er at vi skal dele stand med Norsk TotalforsvarsForum.

Vi skal og vere med arrangør på eit Likestillings politisk arrangement, Internasjonal solidaritet og kampanjelansering, ilag med 12-13 andre kvinneorganisasjonar. Dette vert å ta vårt historiske samarbeid frå i fjor vidare.

I september er det ACWW sin Europakonferanse i Glasgow, Skottland. Der deltar forbundsleiar, nestleiar Christine Andreassen og leiar i internasjonalt utval Merethe Brattetaale.

Seminar skal vi ha 22. - 23. oktober i Oslo. Laurdagen vert det eit ope seminar som vi har i Litteraturhuset. Søndagen vert det på kontoret vårt, der vi deler det i internasjonalt og beredskap. Vi har ikkje fått på plass heile programmet enda, men ei arbeidsgruppe jobbar med saka.

Sakene som vi valte som hovudprioriteringar på landsmøte er saker som vi alle kan jobbe med. Det er veldig aktuelle saker som ein kan ha som tema på lagsmøte.

Barselomsorg – spør din kommune om kva tilbod dei gjer til gravide og barselskvinner.

- Psykisk helse – tilbodet må styrkast – kvifor er det så mange som slit psykisk rundt omkring? Kva kan vi gjere?
- Miljø – kva gjer vi sjølve i vårt nærmiljø?
- Beredskap – korleis er beredskapen i vår kommune? Kva kan vi sjølve gjere?
- Velferdsteknologi – kva tilbod er det innanfor velferdsteknologi? Inviter nokon som kan fortelje og gjerne demonstrere velferdsteknologi.
- Eldreomsorg – her er tilbodet veldig forskjellig rundt omkring. Korleis er det i ditt nærområdet? Det er mange spennande tema vi kan jobbe med lokalt, inviter til medlemsmøte, opne møter med nokre av desse tema. Kva har vi? Kva treng vi? Kva kan vi gjere? Lykke til!

Vi fekk svar frå Landbruks- og matdepartementet på resolusjonen vår om kornlager som vart sendt ut frå landsmøtet. Landbruksdirektoratet har fått i oppdrag å greie ut etablering av beredskapslagring for matkorn, fristen for utgreiinga er i juni. Utgreiinga vil vere eit viktig grunnlag for departementets vidare arbeid. Tørke, flaum og krig ute i verda viser at vi ikkje kan stole på import av korn heile tida sånn som tidlegare landbruksminister Olaug Bollestad svarte oss i 2019.

Eg ønskjer dykk alle ein flott sommar, skap mange sommarminne som de kan ta fram igjen seinare!

Med venleg helsing
Aina Alfredsen Førde
Forbundsleiar

Redaktør

Lene Sogaard Gloslie

Redaktør

Sommeren er endelig her! Passkrise til tross, det er godt å kunne legge pandemi og restriksjoner til side og ta fatt på en ny sommer. La oss slå et slag for det gode samværet, rolige dager og en sommer der gode sommerminner kan skapes.

2022 er Frivillighetens år, og vi har derfor valgt å la Røde Kors fortelle om sine planer for en storstilt innsats for flyktninger i månedene som kommer. Om du skulle ønske å engasjere deg er det behov for frivillige lokalt, men den generelle oppfordringen fra Røde Kors er at alle bør bidra til åpne og inkluderende lokalsamfunn og nabolag. Kanskje kan ditt lag bidra ved å invitere til møter og aktiviteter?

Bergen og Midthordland krets har arrangert foredrag som en del av Kvinnefestivalen i Bergen 2022. Der stilte foredragsholder Anna Helle-Valle, psykolog, forsker og daglig leder i Siste kapittel det viktige spørsmålet: Er det å bli eldre et lavstatus kvinneprosjekt?

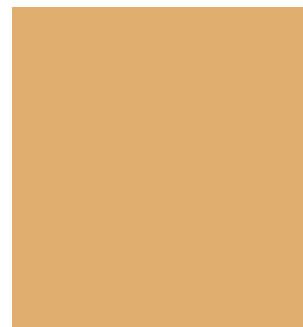
Eller er aldringen en viktig, faglig kompleks og ressursmessig potent livsfase som venter på å bli forstått og løftet frem? For første gang er flere eldre enn yngre i verden, noe som vil prege nesten alle samfunnsområder fremover. Eldreomsorgen vil bli en svært viktig del av våre velferdstjenester, samtidig er dette et felt som er preget av lav status innen medisin, psykologi og i samfunnet generelt. Har det noe å si at det først og fremst er kvinner som påtar seg omsorgsarbeidet for de eldre?

Beredskap er et annet tema vi har valgt å sette på dagsorden. Krigen i Ukraina er dessverre en viktig påminnelse for oss alle om at tryggheten vi opplever i dag kan være tapt i morgen. Jan Erik Thoresen, redaktør i Norsk Totalforsvarsforum minner oss om å ta egenberedskap på alvor.

Det er veldig hyggelig og inspirerende å se stor aktivitet i lag og kretser igjen, og kunne dele det med dere. I bladet kan du lese om Kjelkenes Kvinne- og familielag på tur til Guleslettene Vindpark, jubileumsfeiring for lagene i Tertnes og Vågane, NM og skolelunsj i Vik, og Ekkilsøy Kvinne- og familielag som har tatt initiativ til et åpent møte om fremtidsfullmakt.

Skjer det noe i laget ditt som du vil dele med andre lag og medlemmer? La oss gjerne høre fra dere om aktiviteter i lag og kretser!

God sommer!

Innhold

POLITIKK OG SAMFUNN

Alle bør bidra til åpne og inkluderende nabolag	4
Hvordan havner brukte klær i ørkenen i Chile?	6
Sommeren for å være sammen	8
Krigen i Ukraina – en alvorlig påminnelse	10
Aldring – eit kvinneprosjekt?	14

OPPSKRIFTER LANDET RUNDT

Tradisjonsmat fra Haugalandet	12
-------------------------------	----

INTERNASJONALT UTVALG

Nytt fra prosjektene	16
----------------------	----

LOKALSTOFF

22

BEREDSKAP

NTF årsmøte og Totalforsvarskonferansen 2022	26
--	----

Materiell fra Norges Kvinne- og familieforbund	28
--	----

Liste over K&Fs tillitskvinner	30
--------------------------------	----

 - følg oss på facebook

OPPDATER DEG PÅ HVA SOM SKJER I FORBUNDET! DU FINNER LINKEN TIL FACEBOOKSIDEN PÅ NETTSIDENE VÅRE. HER FÅR DU LØPENDE INFORMASJON, DU KAN KOMMENTERE OG DELTA I DISKUSJONEN. VI SEES PÅ FACEBOOK!

Frivillige og ansatte fra Hordaland Røde Kors jobber på flyktningmottaket på Kokstad. Her kommer det flyktninger fra krigen i Ukraina. På Kokstad blir de registrert av politiet og UD, og Røde Kors stiller med "familierom" hvor de kan komme og prate, og hente det nødvendige av mat, hygiene- og toalettsaker, klær og sko. Det er også lagd ulike "stasjoner" i "familierommet" hvor barn og unge kan leke, tegne, spille og lese bøker. Foto: Id Skrivarhaug

Forbereder en storstilt frivillig innsats i månedene som kommer

– Alle bør bidra til åpne og inkluderende nabolag

AV: SOL SIGURJONSDOTTIR, SENIOR KOMMUNIKASJONS RÅDGIVER, NORGES RØDE KORS

Rundt 1.200 Røde Kors-frivillige er hver eneste uke i innsats på mottak over hele landet. Nå forbereder organisasjonen seg til å trappe opp innsatsen ytterligere for flyktninger i Norge.

– Vi forbereder oss på en stor innsats i ukene og månedene som kommer, i takt med at flere flyktninger ankommer landet og skal bosettes. Blant annet skal Røde Kors bidra med flere aktiviteter i lokalsamfunnene. Det er et spesielt stort behov for aktiviteter for barn og unge, forteller Ingvill W. Alisøy-Gjerløw, leder for humanitære programmer i Røde Kors og legger til:

– Mennesker som har vært på flukt har behov for å oppleve trygghet, normalitet

og stabilitet. De trenger å bli møtt som hele mennesker, kunne bruke sine ressurser og evner og bli invitert inn i sitt nye lokalsamfunn. Alle bør bidra til åpne og inkluderende nabolag, som bryr seg og tar med nylig bosatte flyktninger i ulike aktiviteter i nærmiljøet – alt fra korps til idrettslag til sommerfester.

Røde Kors organiserer trygge, gratis fritidsaktiviteter for barn, unge og voksne, og inviterer flyktninger som har blitt bosatt med i disse aktivitetene.

BEHOV FOR FLERE FRIVILLIGE

– Vi trenger flere frivillige til å bidra, slik at vi kan trappe opp inkluderingsarbeidet vårt.

Som frivillig i Røde Kors kan du blant annet gi barn mestringsopplevelser i Barnas Røde Kors, skape trygge sosiale møteplasser for ungdom, drive språktrening for voksne eller trene ungdom i konflikthåndtering, forklarer Alisøy-Gjerløw.

Hvis du ønsker å gjøre en frivillig innsats kan du ta kontakt med Frivilligsentralen, din lokale Røde Kors-forening eller andre lag og organisasjoner i ditt nærmiljø. Som frivillig gjør du noe meningsfullt for enkeltmenneskene du møter, som kan bety mye for både dem og deg selv.

FRIVILLIGE BISTÅR OVER HELE LANDET

Den første fasen etter at krigen eskalerte

Fra mottaksregistreringen for asylsøkere fra Ukraina i Hordaland, Bergen. Her har Røde Kors etablert Red Cross meeting point for psykososial støtte; og et familierom med lek for barna og utdeling av sanitetsprodukter. Røde kors har etablert vaktordninger der frivillige og ansatte er til stede hver dag hele uken. Foto: Røde kors

bar preg av mye usikkerhet –også her hjemme. For Røde Kors som en beredskapsorganisasjon var det derfor viktig å være proaktive og samarbeide godt med myndighetene lokalt og nasjonalt. Nå når vi er inne i en annen fase er det viktig å sikre de langsiktige forholdene knyttet til flyktningssituasjonen. Det gjør Røde Kors blant annet ved å øke omfanget av eksisterende aktiviteter og opprette aktiviteter på nye steder for å nå flest mulig.

– I 2022 skal det bosettes mange flere enn til vanlig. I kommuner som har lite erfaring med dette er det spesielt viktig med frivilligheten som følger opp de humanitære behovene blant flyktninger, sier Alisøy-Gjerløw.

Frivillige bistår på mottak og ankomstsentre over hele landet. Hver eneste uke er det opp mot 1.200 frivillige i aktivitet ved mottak fra nord til sør. Røde Kors har og vil bidra i ankomstfasen, på mottak og ut mot kommunene når flyktningene skal bosettes. De frivillige er til stede som medmennesker for en sårbar gruppe og tilbyr praktisk hjelp og bistand til flyktningene slik at ankomsten til Norge skal oppleves så verdig som mulig.

TIL STEDE PÅ 56 MOTTAK

Frivillige har bistått med praktisk hjelp som utdeling av klær og mat, psykososial støtte, aktivisering av barn og lek, aktiviteter for voksne, norsktraining, organisering av turer og bistått med å få mottakene opp og gå. I tillegg er det mange lokalforeninger som har bistått med koordinering av donasjoner til flyktningene og som har vært, og er i aktiv dialog med kommunen og andre aktører om å ruste opp aktiviteter for flyktninger i bosettingsfasen.

– For oss i Røde Kors var det helt fra begynnelsen viktig å bidra gjennom tilstedeværelse og praktisk bistand i mottakene. Våre frivillige har vært på 56 mottak på det meste. I tillegg til praktisk støtte har Røde Kors har også delt observasjoner om forholdene på mottakene. Dette har bidratt til at flere mottak har utbedret mangler, og til at mottak har måttet stenge, forteller Alisøy-Gjerløw.

MANGE MULIGHETER FOR LOKALT ENGASJEMENT

Per 1. mai har over 15.000 mennesker fra Ukraina søkt om beskyttelse i Norge. Antall daglige ankomster har gått noe ned den siste tiden, men fortsatt er det rundt 100 flyktninger fra Ukraina som kommer til Norge daglig. Om lag 1.000 flyktninger har så langt blitt bosatt, og bosetningstakten er på vei opp. Målet er at flest mulig skal være bosatt før sommeren.

– Mange vil ha behov for å raskt komme ut i aktivitet og gjenoppta et så normalt hverdagsliv som mulig, med faste rammer og strukturer. Senere i ankomstfasen vil vi tilby alle våre humanitære aktiviteter der flyktningene befinner seg. Det kan være flyktningguide og norsktraining, men også ulike aktivitetstilbud for barn og unge. Det er mange barn som kommer, og barn som har vært lenge på flukt og trenger et pusterom og trygghet nå. Vi sørger for at barn har leker og at de får lov til å være nettopp barn, understreker Alisøy-Gjerløw.

– Mange muligheter for lokalt engasjement Alle frivillige i Røde Kors har opplæring i psykososial førstehjelp for hvordan hjelpe og støtte personer som nylig har blitt berørt av en krise, ulykke eller katastrofe. Røde

Kors har også en egen opplæring som tilbud til frivillige som møter barn i vanskelige situasjoner.

–Vi i Røde Kors har mange aktiviteter for flyktninger, men det finnes også mange andre organisasjoner som har aktiviteter og tilbud. Det finnes med andre ord mange muligheter til å engasjere seg lokalt for å bidra til varmere lokalsamfunn for nyankomne flyktninger, sier Alisøy-Gjerløw.

“

På Herøya mottak i Porsgrunn kjørte frivillige fra Røde Kors ungdommer på mottaket til Fellesverket, hvor de kunne delta på ordinær aktivitet sammen med andre ungdommer og få et avbrekk.

Hvordan havner brukte klær i ørkenen i Chile?

Bare en brøkdel av klærne du leverer i innsamlingsboksen selges på nytt i Norge. Men hvordan havner de i fattige land?

Sigurd Jorde, kommunikasjonsrådgiver i Fremtiden i våre hender. Foto: Fremtiden i våre hender

**AV: SIGURD JORDE,
KOMMUNIKASJONSRAÐGIVER,
FREMtiden I VÅRE HENDER**

Enorme hauger av brukte klær blir dumpet som avfall i Atacama-ørkenen i Chile. Men ørkenen i Chile er bare ett av mange endepunkter for brukte klær fra rike land. I vannkanten utenfor Accra, hovedstaden i Ghana, ligger et annet fjell av brukte klær, omtalt som «døde hvite menns klær». 15

millioner brukte klær ankommer Ghana hver uke, for å selges på det lokale markedet eller eksporteres videre til nabolandene. Opp til 40 prosent av klærne havner rett på dynga i utkanten av markedet.

Men hvordan havner brukte klær på stranda i Ghana eller i ørkenen i Chile i utgangspunktet?

INNSAMLING I NORGE

Reisen starter når vi putter en pose brukte klær i innsamlingsboksen i Norge. Kun 1-2 % av de innsamlede klærne blir solgt i Norge. Hele 97 prosent av klærne vi putter i innsamlingsboksen til UFF eller Fretex blir eksportert.

ØST-EUROPA

Første stoppested er ulike land i Øst-Europa, hvor de klærne sorteres. De beste klærne selges i Øst-Europa, resten gjøres klar til mer reising.

MIDTØSTEN, AFRIKA OG ASIA

Neste stoppested er land i Midtøsten, Afrika og Asia. I enkelte tilfeller blir klærne sortert på nytt i Asia, og reeksportert derfra. Ødelagte tekstiler blir sortert ut og eksportert til India eller Pakistan for resirkulering.

ENDESTASJONEN PÅ DYNGA

Klær som ikke blir solgt, eller kan brukes til gjenvinning havner til slutt i uregulerte eller ulovlige søppeldeponier. Noe av dette kan havne blant annet i Chile og Ghana.

BRUKTE KLÆR UTFORDRER LOKAL KLESPRODUKSJON

Over hele verden har det sprunget fram et stort marked for brukte klær. Framtiden i våre hender besøkte for noen år siden et av disse markedene i Uganda. Klesmarkedene gir arbeidsplasser og billige klær, men slår samtidig beina under ethvert ønske om egen lokal klesproduksjon som kunne sysselsatt mange.

METTET MARKED OG ØKENDE AVFALLSPROBLEMER

Det internasjonale markedet for brukte klær i ferd med å bli mett. I Øst-Europa er det ikke lenger like stor interesse for brukte klær, så mer sendes videre. I land som Ghana og Chile får de langt mer klær enn de trenger, ofte også av en kvalitet ingen ønsker å kjøpe. Dermed havner de på dynga.

Moderne klær inneholder i økende grad syntetiske fibre, i realiteten plast, som brytes ned over svært lang tid når de dumpes på avfallshaugen. Verken Ghana

forbrenningsavfall, noe som bekreftes av såkalte plukkkanalyser hos avfallsselskapene. Kleskjedene kaster også mye. De leverte i 2018 inn 600 tonn klær de ikke fikk solgt til innsamlerne. Her antas det at det er store mørketall, fordi selskapene ikke har plikt til å registrere og være åpne om sine overskuddslager.

HVORDAN KAN PROBLEMET LØSES?

Årsakene til at klærne havner i Atacama-ørkenen er sammensatt. Enkelte organisasjoner får inntekt fra innsamling og eksport, og har skapt et marked for brukte tekstiler i Sør. Kommunene har på sin side behov for å bli kvitt tekstilavfall. Men markedet er også overmettet, oversvømmes av dårlige klær som ikke kan selges, og økonomien i dette systemet er ikke god nok til forsvarlig håndtering av klærne.

I bunn og grunn handler det om et overforbruk av klær; mengden klær som kastes er for stor. Vi kjøper for mye og vi reparerer for lite.

Dermed blir løsningen også sammensatt, og Framtiden i våre hender har tatt til orde for:

- En miljøavgift på klær.
- Momsfritak på reparasjon av klær.
- Levetidsmerking av klær med 5 års garanti.
- En produsentansvarsordning på klær som gir selskapene plikt til å registrere og redusere mengden overskuddsvarer de ender opp med, og til å bidra med å redusere Norges eksport av brukte klær til utlandet.
- Skatte- og avgiftssystemet må endres slik at det lønner seg for selskaper å donere klær de ikke får solgt til bruktbutikker, i stedet for å skrive dem av på skatten og kaste dem i restavfallet.

I etterkant av avsløringene om klesavfall i Chile, har flere norske politikere engasjert seg i hvordan vi skal unngå store mengder tekstilavfall. Etter et initiativ fra Mathilde Tybring-Gjedde og Høyre ba Stortinget i midten av mai regjeringen lage en plan for at klesprodusentene må ta økt ansvar for innsamling, sortering, ombruk og gjenvinning av klær. Stortinget vil også knytte arbeidet med tekstilavfall opp mot EUs arbeid for en mer sirkulær økonomi.

eller Chile har avfallshåndtering som kan brenne eller gjøre nytte av enorme mengder usorterte tekstiler. Dermed får vi berg av brukte klær, som i Atacama-ørkenen.

HVA SKAL DU GJØRE MED KLÆRNE DU ØNSKER Å KASTE?

Etter å ha lest om alle problemene brukte klær kan skape er det være lett å miste troen på hvorfor en skal levere inn klærne sine. Det er allikevel viktig å fortsette å levere inn klær til innsamling, og ikke kaste det i restsøpla.

TEKSTILAVFALL I NORGE

Bare 3 prosent av de innsamlede klærne blir brukt på nytt i Norge. Av dette blir ca. halvparten – 1,7 prosent av alle innsamlede klær – solgt på nytt som brukte klær. Resten blir enten solgt som filler, eller brennes som farlig avfall. Likevel er det bare omtrent halvparten av tekstilene vi kjøper som til slutt går i innsamlingsboksene, omtrent halvparten går fortsatt rett i søpla.

I Norge kjøper vi 80.000 tonn tekstiler i året, som tilsvarer 15 kg per person. Klær sto for 77 prosent av tekstilene, resten var sengetøy, tepper, gardiner etc. I 2018 ble det samlet inn 31.700 tonn tekstiler til resirkulering og gjenvinning. Med andre ord går svært mye av brukte tekstiler til vanlig

HVORDAN KAN DU BIDRA TIL EN MER MILJØVENNLIG GJENVINNING AV KLÆR

Unngå at klær og tekstiler havner i restavfallet. Å skille ut klær og tekstiler fra avfallet vårt er viktig for å kunne videreutvikle og forbedre hvordan materialene gjenbrukes og ombrukes. Klærne kan for eksempel bli til vaskefiller, vekstmatter som brukes til å anlegge grønne tak på bygg, og de kan bli brukt i lydisolerende materialer.

Det forskes på hvordan brukte klær kan gjenbrukes til nye klær, og det utvikles ny teknologi for gjenbruk som kan bli viktig i framtiden for å få ned miljø- og klimafotavtrykket til nye klær og tekstiler.

Klær, sko og andre tekstiler som kan brukes videre bør vi prøve å finne nye brukere til selv. Legg ut på Finn.no, Tise eller Facebook. Undersøk om venner eller kjente kan være interessert, bli med på en byttefest eller arranger en selv. Husk at klær som bare trenger en liten omgang med nål og tråd fremdeles kan være av interesse for noen.

Ødelagte og slitte klær, sko og tekstiler som du mener har nådd slutten av sin levetid bør leveres til din lokale gjenbruks- eller avfallsstasjon. Røde kors ønsker å motta også ødelagte klær i sine innsamlingskonteinere, gjerne i en pose merket med tilstanden til klærne.

Klær, dyner og puter med dun kan gjenbrukes selv om ytterstoff er skadet og slitt. Dunet behandles og blir til nye produkter. Leverer alt med dun til UFF eller i en KID-butikk, og merk posen.

De fleste av oss kan ha nytte av å vurdere hvordan vi kan forlenge levetiden til klærne, tekstilene og skoene vi har.

Vi anbefaler å sjekke informasjonen kommunen du bor i gir på nettsidene sine om hvor hvordan forskjellig tekstilavfall skal leveres og behandles, eller på www.sortere.no.

Sommeren for å være sammen

Hva er ditt beste sommerminne fra barndommen? Skap nære og gode sommerminner for barn og barnebarn i sommer.

AV: LENE SØGAARD GLOSLIE

Markjordbær, bare føtter på svaberg, hyttetur med besteforeldre eller bare følelsen av sommer og fritid – vi har alle et sommerminne som gir oss den gode følelsen av sommer. Ofte er dette minnet knyttet til barndommen, og ofte handler minnet om det å være sammen. Om en opplevelse som har

brent seg inn i minnet og kan lokkes frem når solstrålene lover en ny sommer.

TA SOMMEREN TILBAKE

Vi har lagt to år med pandemi, restriksjoner og begrensninger bak oss. Nå er det på tide å ta sommeren, det gode samværet og

gleden ved å være sammen tilbake! Kanskje er det din tur til å bidra til å skape gode sommerminner for barn, barnebarn eller nabobarn?

Mange benytter anledningen til å dra til sydlige strøk, men alle har ikke mulighet til det. Sydentur eller ei, sommeren er

lang og kan fylles med gode opplevelser i nærmiljøet. Det gjelder å se mulighetene som finnes, bruke kreativiteten – og huske at det er de nære, små tingene som bygger sommerminner for et helt liv.

DYREGLEDER

Det finnes mange lokale besøksgårder rundt i by og land som byr på hyggelige opplevelser for store og små. Her kan barna få komme nær, og hilse på ulike dyr, som kaniner, geiter og høner, og være med på aktiviteter. Ta gjerne med litt mat og drikke, og gjør det til en dagsutflukt.

En oppdagelsesferd i nabolaget kan også føre til hyggelige møter med lokale ekorn, observasjoner av fugler, rumpetroll eller andre dyrenaboer.

UT I NATUREN

Overnatting i hengekøye ute i naturen ble en ny, stor interesse for mange under pandemien. For de som trives bedre med litt tak over hodet, kan en telttur i skogen eller i egen hage være en god løsning. Å overnatte i sovepose på terrassen eller på balkongen hjemme krever lite forberedelse og kan bli en morsom opplevelse. Teltturen kan også gjennomføres i stua hjemme. Lag en hytte av tepper sammen med barna. Fin for lek, og kanskje dere også overnatter?

SKOGSTUR

Når dere først er ute i naturen er det fint å samle kongler, kvister og andre skatter dere kommer over. Børst støvet av gamle erfaringer og lag en liten bondegård med kongledyr, eller et fint bilde av det dere har samlet når dere kommer hjem.

Skogen byr på bær, så ta med noe å samle bærene i. Rørte bær er nydelig, men blåbærsoll er kanskje en av sommerens absolutte klassikere. Ingen skogstur er komplett uten mat og drikke, så finn gjerne et fint sted for nistepausen. Husk brannfaren i skog og mark – mellom 15. april og 15. september er det generelt bålforbud i Norge. Engangsgriller og annen åpen ild er ikke tillatt i skog og utmark i denne perioden.

MULIGHETER I NABOLAGET

Bibliotekene er åpne og noen av dem tilbyr også filmvisning eller opplesning for barna. Gå på oppdagelsesferd i bokhyllene og finn en bok som kan gi en hyggelig lesestund.

Dra på oppdagelsesferd til fots eller på sykkel i nabolaget. Finnes det noen lekeplasser dere ikke har besøkt tidligere,

eller som dere allerede kjenner godt? Finnes det et utsiktspunkt, et badevann eller et nabolag det kan være morsomt å utforske? En lang dag på en strand i nærheten, vandring uten annet mål enn å oppdage nærområdet i et rolig tempo, er sommeren i et nøtteskall. Kanskje finner dere et flott sted for morgendagens piknik, eller et hemmelig markjordbærsted?

HJEMMESOMMER

En vellykket hjemmesommer handler ofte om de små tingene som det ikke blir plass til i hverdagen. Det å ha tid sammen, grille eller bake sammen, spise popcorn og se film, spille spill, lage hjemmespa med enkle midler – agurkskiver på øynene og føttene i en bøtte vann – kan skape magiske sommerøyeblikk.

Øyeblikk som skapes fordi man tar seg tid til å være sammen og nyte avbrekket fra hverdagen.

ARRANGERTE TURER

Barnas Turlag gir fine muligheter for å dra på arrangerte turer med andre voksne og barn. Her kan turer i fjell og natur bli en sosial møteplass for å knytte nye vennskap.

Sjekk ut mulighetene der du bor – det kan være mange morsomme aktiviteter for barn og unge som arrangeres lokalt.

GRATIS UTLÅN SPORT- OG FRITIDSUTSTYR

Sommeren kan være en fin tid for å la barn prøve ut nye sport- eller fritidsaktiviteter. Det kan være fint å vite at Kirkens Bymisjon har utlånssentraler som kalles Skattkammeret flere steder i landet. Der kan barn og unge opp til 18 år låne sport- og fritidsutstyr gratis. Skattkammeret tilbyr utstyr for sommeraktiviteter og vinteraktiviteter.

BUA er en nasjonal ideell organisasjon som jobber for at barn og unge skal få mulighet til å prøve flere og mer varierte aktiviteter. De låner også ut utstyr til sport og friluftsliv gratis.

Noen BUA tilbyr gratis utlån av kano. Det kan være en fin mulighet for å prøve denne morsomme aktiviteten, og oppleve sommeren og sjøen på en ny måte.

VED SJØ OG KYST

En fisketur kan være hyggelig, og har du ikke fiskestang er det ikke så mye som kreves for å lage en. Snøre, krok og en pinne eller grein kan dugge. Gå på leting etter meitemarker som du bruker som agn.

Ved kysten er krabbefiske en morsom

sommeraktivitet for barn. Å ligge på brygga og vente på at krabbene skal bite på det hjemmelagde snøret, er essensen av sommer. Du trenger en klesklype, en snor, en bøtte, agn og eventuelt en liten hov. Bind fast klesklypen til enden av for eksempel en hysing, og fest agnet i klypen. Agnet kan være blåskjell, snegler eller annet kjøtt. Åpne blåskjellet slik at krabbene kjenner lukten. Slipp snøret ned i nærheten av tang, steiner eller andre skjulesteder der krabbene liker å oppholde seg. Når en krabbe biter på agnet, dra den forsiktig opp av vannet. Den kan falle av, så bruk gjerne en hov for å få den i land.

Krabbene legges i en bøtte som er fylt opp med friskt sjøvann. Ikke ha dem der for lenge eller ha for mange krabber i samme bøtte – husk at de ikke tåler for varmt vann og at de skal slippes ut igjen!

SKATTEJAKT

For den kreative kan en skattejakt være spennende å prøve seg på. Tegn et godt, gammeldags sjørøverkart, og la barna gå på jakt etter skatten du har gjemt. Du kan velge å legge inn oppgaver underveis, eller la oppgaven være å la barna finne ledetråder på veien. Som en stor stein i naturen eller noe i hjemmet.

Hva skatten de finner skal være opp til deg – noe godt å spise, en liten ting eller en aktivitet. Bare fantasien setter grenser.

Ha en fin sommer!

Krigen i Ukraina

– En alvorlig påminnelse for oss alle

Uke etter uke har TV-bildene vist oss hva krig er. I trygge Norge tenker vi som så at det ikke vil skje her. Nei, la oss håpe det. Men, krigen har vist oss at vi må ta egenberedskap på alvor.

AV: JAN ERIK THORESEN, REDAKTØR, NORSK TOTALFORSVARSFORUM

– Å, dette maset om egenberedskap. Jeg bor jo fem minutters gange fra kjøpesenteret. Dessuten er butikkene åpne til klokka 11 om kvelden, sa en damestemme.

Dette utsagnet hørte jeg på trikken til byen en dag. Hennes følgesvenn, også en dame, mumlet noe om at det kanskje ikke var så dumt å ha noe ekstra i skapet. Så kom det melding på høyttaleren at Jernbanetorget var neste stopp. Mange fikk det travelt med å klappe sammen mobiltelefonene sine. De to damene forsvant i en annen retning enn meg. Jeg håpet i mitt stille sinn at hun ikke representerte det store flertall av dem som snudde ryggen til gode råd. For det er jo så mye som kan skje i vår travle hverdag.

ALT ER EN SELVFLØGE

Vår livsstil bærer preg av at vi lever i et

høyteknologisk samfunn omgitt av alle slags digitale hjelpemidler. Det er blitt en selvfølge at alt skal fungere når vi trykker på knappen. Men hva er det som holder alt oppe? Ja, nettopp strømmen. Faller nettet ned blir vi raskt satt ut av våre daglige rutiner, både privat og på jobb.

MYE KAN SKJE

Vi må være klar over at det er mange typer hendelser som kan ramme samfunnet og tvinge oss til å oppholde oss hjemme. Som sagt så er strømmen den sentrale kilde til vår livsstil. Uten den får vi ikke ladet mobiltelefonene, minibanken fungerer ikke, heisen står, elektriske dører lar seg ikke åpne. Kollektive transportmidler stopper brått. Og skal vi fylle drivstoff på bilen, det være seg bensin, diesel, hydrogen eller

el-strøm, så fungerer det ikke. Vi kommer oss ikke på jobb, skole og barnehage, men blir nødt til å oppholde oss hjemme.

Nå synes jeg jeg hører damen på trikken si: Dette er skremselspropaganda. Noe slikt skjer bare ikke!

Men jo, det gjør faktisk det. Flom og store skred har isolert mange mennesker fra det normale samfunn i dagevis og nær sagt, ukevis. Det skjer i Norge. En annen fare som truer er kraftige solstormer som kan slå ut strømmen både i byer og landsdeler i lang tid. Hackerangrep fra fremmede makter kan ramme kritisk infrastruktur og sterkt påvirke livet til den enkelte av oss.

BEREDSKAP ER Å VÆRE FORBEREDT

God beredskap starter med en erkjennelse.

**Viktige telefonnummer:
Brann 110, Politi 112,
Ambulanse 113
Nasjonalt nødnummer 116 117**

Uten strøm må vi ty til primus eller stormkjøkken for å koke eller steke. En grill kan også være et godt alternativ.

HVA MED LEGEMIDLER?

For personer som er avhengig av legemidler er det viktig å ha tilstrekkelig til å klare seg noen dager. Og så bør alle hjem ha standard førstehjelpsmidler som plaster, gasbind, sterile kompresser, desinfeksjonsmidler, bomull, saks, støttebind og sikkerhetsnåler. Videre finnes det reseptfrie medikamenter til mange formål. Direktoratet for strålevern og atomsikkerhet (DSA) anbefaler at husholdninger med personer under 40 år, gravide, ammende eller hjemmeboende barn, har jodtabletter hjemme.

LYS OG VARME ...

Alle husstander bør ha et par lommelykter. Reservebatterier bør lagres på et tørt og kjølig sted. En pakke stearinlys kan være god å ha, likeså en parafin- eller oljelampe.

For dem som har peis eller ovn er det lurt å ha et ekstra vedlager, og tilsvarende med parafin for dem som har parafinlamper. Det kan også være greit å ha noen ekstra ulltepper og varme soveposer om strømmen skulle svikte vinterstid. Et godt råd er å kle seg etter temperaturen.

UTEN VANN

Uten tilgang til vann er det det lurt å ha våtservietter. Finn en mulighet for et alternativ til avtrede/WC om vannet forsvinner. Sjøppelsekker er kjekt å ha tilgjengelig for bruk i toalettskålen når vannet er borte.

INFORMASJON I EN KRISESITUASJON

I en nødssituasjon med lengere strøbrudd er det nødvendig å ha tilgang til offisiell informasjon. Det kan nemlig være slik at noen ser seg tjent med å spre falske opplysninger. Sørg for å ha en radio som fungerer uavhengig av strømmettet. Enten batteridrevet eller solcelle.

MYE Å PASSE PÅ

Ja, ikke minst gjelder dette brannfaren. Det er jo påbudt for alle husstander å ha røykvarsler og brannslukkingsapparat. Les bruksanvisningene og kontroller at alt fungerer.

ANDRE TIPS

Brekkjern, øks, kniv, spade og spett kan

komme godt med i en krisesituasjon. Ha alltid noen kontanter i fall det ikke er mulig å ta ut penger i minibanken.

NYTTIG INFORMASJON

Finn nyttig informasjon på sikkerhverdag.no.

EKSEMPEL PÅ BEREDSKAPSLAGER:

- Ni liter vann per person
- To pakker knekkebrød per person
- En pakke havregryn per person
- Tre bokser middagshermetikk eller tre poser tørrmat per person
- Tre bokser pålegg med lang holdbarhet per person
- Noen poser tørket frukt eller nøtter, kjeks og sjokolade
- Medisiner du er avhengig av
- Ved-, gass- eller parafinovn til oppvarming
- Grill eller kokeapparat som går på gass
- Stearinlys, lommelykt med batterier eller parafinlampe
- Fyrstikker og lighter
- Varme klær, pledd og sovepose
- Førstehjelpspakke
- Batteridrevet DAB-radio
- Batterier, ladet batteribank og mobillader til bilen
- Våtservietter og desinfeksjonsmiddel
- Tørke/toalettpapir
- Litt kontanter
- Ekstra drivstoff og ved/gass/parafin/rødsprit til oppvarming og matlaging
- Jodtabletter ved atomhendelser

Kilde: DSB

Å akseptere fakta om at spesielle hendelser kan ramme oss er nødvendig for å bli bevisst på at hver enkelt av oss er en viktig del av Norges beredskap. Å kunne ta vare på oss selv og våre nærmeste krever at vi må ta noen viktige grep. Det er slett ikke alltid at vi kan få hjelp med en gang vi trenger det.

Beredskapsmyndighetene understreker at vann, mat, medisiner og varme er grunnleggende for en husholdning og at vi bør sørge for å ha nok for tre døgn.

HVA ER DET VI TRENGER?

Husk at væske er viktigere enn mat. En person trenger tre liter rent vann i døgnet. Vann kan oppbevares på plastkanner som står mørkt og kjølig. Ekspertene anbefaler at vannet byttes ut en gang i året. Noe av væskebehovet kan dekket med brus, juice og andre alkoholfrie drikker.

Maten må kunne lagres i romtemperatur uten at den må varmebehandles. Gode eksempler er hermetikk, knekkebrød, kjeks, buljongterninger, suppeposer, smøreost, havregryn og tilsvarende kornblandinger, pasta, ris, tørket frukt, kokosjokolade, pulverkaffe, te og syltetøy. Ja, ikke å forglemme salt og mel.

Tradisjonsmat fra Haugalandet

«På sildabein er byen lagt, med
sildatønner i sitt våpen
På alle bruer er der vakt, høyr diksla
slår i jamne takt.
Med sild gikk byen vår til dåpen,
halli, hallo, halla, ja silda den er bra.»

Slik er de første strofene fra Haugesundsangen. Havet ligger stort utenfor Nord-Rogaland. Haugesund og landet innenfor har nytt godt av denne rikdommen da byen vokste opp tidlig i forrige århundre. For 70 år siden var hele

byen preget av kasser, tønner og sild i lange baner. «Alle jobbet i silda» og den skapte arbeid og mat på bordet. Det hang «lubbesild» til tørk på alle husvegger. Det var vårt godteri. De mange rederier og større virksomheter med utspring i byen vår er

bygget på sild. Sildoljefabrikkene spredte sin lukt over byen og da sa folk at det «luktet penger».

Silda forsvant på 50-tallet, men den er fortsatt en populær og tradisjonsrik rett i de mange hjem. Næringsrik og god til både hverdag og fest. Mest brukt, foruten sursild og andre gode «sildesalater», er nok stekt sild som middagsrett og spekesild med potet, løkringer, rødbete og rømme. Enkelte hadde også kårabistappe til.

STEIKT SILD

3/4 kg sild
1/2 ss salt
1 ss mel
1/4 ts pepper
50 gr. matfett
75 gr. løk
50 gr. margarin

Rens og vask silda. Klipp av finnene og skjær av hode og spor. Skjær 3/4 hakk på skrå, eller skjær filetene fra beinet. Stell videre som heilstekt fisk. Brun løken og legg over silda.

SPEKESILD

Skyll og tørk sildefiletene og anrett pent på tallerken med løkringer, rødbeter og kokt potet. Server med rømme, eventuelt sennepssaus og kårabistappe til.

Verdens lengste sildabord arrangeres årlig midt i sentrum i Haraldsgatå i august. Her er gratis sild til alle, stor stemning og sildajazz.

Dronning Mauds pudding

Opprinnelig en «Haugesundsdessert». Denne er vi meget stolte over og de fleste haugesundere har et eieforhold til denne desserten. Den ble komponert og dedikert av en lokal kokk til Kong Haakon og Dronning Mauds besøk i byen og servert første gang under kroningsferden i 1906. Desserten er vanlig på Haugalandet og serveres til jul i mange hjem og ved alle store fester og markeringer som barnedåp, konfirmasjon, bryllup og jubileer. Det må alltid være rikelig. Desserten er søt og skal være luftig nærmest som en fromasj.

OPPSKRIFT

Desserten består i hovedsak av egg, krem og sjokolade.
Ingredienser (8 personer)

5 egg
5 ss sukker
5 dl fløte
5 plater gelatin
1 ts vaniljesukker
200 gr. revet dronningssjokolade (eller annen mørk sjokolade)

Enkelte tilsetter en liten dråpe konjakk for smaken sin del.
Det er lurt å raspe sjokoladen først slik at den er klar til desserten skal anrettes.

Bløt gelatinen i en skål med vann. Visp kremen (litt mykere enn softis) og plasser den i kjøleskapet. Visp eggene som har romtemperatur i ca. 15 minutter med sukkeret. Romtemperatur på eggene gjør eggedosisen dobbelt så luftig. Den skal være så stiv at du kan skrive Ole i den.

Kok opp litt vann i en kjele, rist vannet av gelatinen og ha den opp i kjelen. Rør til gelatinen er oppløst. Hell den oppløste gelatinen i en tynn stråle i eggedosisen mens du visper.

Skjær så kremen inn i eggedosisen med en slikkepott. Det er viktig å skjære kremen inn for å beholde luftigheten.

Desserten anrettes deretter i porsjongsglass eller i skål. Ha sjokolade i bunn, lagvis og på toppen. Dette er en dessert som gir mersmak, søt og god.

Eldbjørg Gunnarson, kretsleiar, Bergen og Midthordland krets og Anna Helle-Valle, psykolog, forsker og daglig leder i Siste kapittel

Aldring – eit kvinneprojekt?

Er det å bli eldre eit lavstatus kvinneprojekt?

AV: ELDBJØRG GUNNARSON, KRETSLEIAR, BERGEN OG MIDTHORDLAND KRETS

"Alderdommen er en viktig og verdifull del av livet. Vi lever i en tid der vi for første gang er flere eldre enn yngre i verden, noe som vil prege nesten alle samfunnsområder fremover. Eldreomsorgen vil bli en svært viktig del av våre velferdstjenester fremover, samtidig er dette et felt som er preget av lav status innen medisin, psykologi og i samfunnet generelt."

Slik presenterte Anna Helle-Valle, psykolog, forsker og daglig leder i Siste kapittel, temaet då ho held foredrag for Bergen og Midthordland krets 10. mars, som del av Kvinnefestivalen i Bergen 2022. Emnet lokka ein god del tilhørarar i fleire årsklassar. Helle-Valle sette fram spørsmåla:

"Har det noe å si at kvinner lever lenger enn menn, at det er flest kvinner som

arbeider i eldreomsorgen, at det er flest døtre og svigerdøtre som tar den uformelle omsorgsbyrden og at det er flest kvinner som bor på sykehjem? Er det å bli eldre et lavstatus kvinneprojekt? Eller er aldringen en viktig, faglig kompleks og ressursmessig potent livsfase som venter på å bli forstått og løftet frem?"

FRISKE GAMLE

Kven er dei gamle? Ikkje alle er sårbare og treng hjelp – dei fleste er friske og klarar seg sjølv langt opp i åra. Kvar femte person i Norge er no over 60. Det er forventa at om ca. 11 år er det fleire over 60 enn i aldersgruppa 0-19. I dei siste ti-åra har levealderen blitt høgare og helsa betre, noko som gjev konsekvensar for heile samfunnet.

Det er på tide å gje meir merksemd til denne veksende gruppa. I dagens samfunn er alle tenester spesialiserte, men når vi kjem inn i eldregruppa, blir det meste geriatri, og eit ansvar for den kommunale helsetenesta. Kva med psykisk helse, kreft- og hjarteforskning, og ikkje minst demens? I og med at kvinner lever lenger, er det også fleire som får demens, som faktisk vert rekna som ein dødeleg sjukdom på linje med kreft. Behandling på både sjukehus og sjukeheimar kan vera ulik etter både alder og kjønn.

FRA KOLLEKTIVT TIL INDIVIDUELT ANSVAR

Aldring er blitt individualisert, kvar og ein av oss er vår eigen lukkesmed. Det viktigaste no er at vi skal klara oss sjølve, hjelpa er lagt opp til at vi skal trenast oss opp til det. Slagordet er "restfunksjon". Denne endringa frå kollektivt ansvar er aukande. Samtidig er det mange stereotypar om kven dei eldre er. "Bestemødre er født gamle med gode fang, sterke og flotte damer". Kva med bestemødrene, og etter kvart oldemødrene, for dagens born?

Kvinner lever lengst, det viser statistikken, og vi treng konsentrera oss meir om utviklinga for dei på mange område.

Likestilling: Ei undersøking viser at "sys-

Foredraget av Anna Helle-Valle for Bergen og Midthordland krets 10. mars, som del av Kvinnefestivalen i Bergen 2022 lokka ein god del tilhøyrarar i fleire årsklassar

Anna Helle-Valle, psykolog, forsker og daglig leder i Siste kapittel

temet" forventar meir aktiv støtte til mor frå døtre enn frå søner. Dei siste får meir hjelp frå heimetenester og liknande.

Helse: Både kvinnehelse generelt og alderdom har låg status, vert forska lite på og går lett "under radaren".

Psykisk helse: Har ein pasient fått demensdiagnose, blir ho avvist i psykiatrien. Det er under 10 psykologar som arbeider med eldre – i heile landet!

KVINNEHELSE

Heldigvis er det aukande løyvingar til kvinnehelse, men lite til kvinnehelse knytt til alder. Komande helsepersonell lærer framleis lite om kvinnehelse og forskjellen mellom sjukdomssymptom for menn og kvinner – for eksempel hjarteproblem viser seg på andre måtar. Fleire kvinner har høgt blodtrykk, sameleis stress-hjertesvikt.

Pasientane på sjukeheimar er mykje sjukare når dei "slepp inn" enn tidlegare, og treng no meir stell og pleie. Gjennomsnittleg levetid er ca. to år. Budsjetten, særleg i sjukeheims-sektoren, har ikkje auka tilsvarande. Hovedproblem for denne tenesta er dårleg økonomi, utstyr og bygningar. Dei tilsette, i hovudsak kvinner, spring stort sett

"livet av seg." Treng vi ein bemanningsnorm for sjukeheimar, på lik linje med barnehagar?

BU HEIME LENGST RÅD

Kven skal ta seg av dei gamle som skal bu heime lengst råd? Hjelp frå familie? Familiane blir stadig mindre, alle skal vera i arbeid, ansvaret fell mest på døtre og svigerdøtre – om dei fins, bur nært nok og har helse til det. Det offentlege satsar mykje på "frivillige," men kvar skal dei finnast, og korleis vert dei organisert? I gamaldags organisasjonsarbeid lokalt har hovedansvaret lege på kvinnene. Dei har bygd opp mange tilbud til eldre, både innan helse og kultur, men organisasjonane er i ferd med å døy ut på grunn av manglande rekruttering. Den vonde sirkelen er lett å sjå.

IKKJE EI HOMOGEN GRUPPE

Vi må ikkje gløyma at eldre, både friske og mindre friske, ikkje er ei homogen gruppe! Nokon køyrer motorsykel, andre går turar eller på konsert, er frivillige eller liknande, mens andre har nok med seg sjølve av ulike grunnar. Etter ein pandemi der helse har vore einaste fokus, er det no viktig at vi tenkjer på kva som kan gje eit godt liv i alderdommen. Musikk, lesing, turar, samarbeid med yngre – det er mykje kultur som kan gje dette gode livet. Kvinnene har generelt "meir tiltak" enn menn, derfor er også mange menn meir einsomme.

Samtidig er eldre mest nøgde med livet, og tåler kriser betre enn mange unge. Dei er meir modige, har mindre å tapa. Eldre har "ein rotete hjerne, full av skattar", "har dårlegare luktesans, men større lukt-arkiv".

Hugs – slutten av historien kan vera den viktigaste – vi treng alle ei verdig og god avslutning av livet.

I Bergen er det no ein aukande diskusjon om eldre; helse og livsvilkår, med hyppige møte der sakene vert drøfta frå ulike vinklar.

ANNA HELLE-VALLE

Anna Helle-Valle har deltidsjobb som psykolog for sjukeheimar i Bergen kommune. Ho er også engasjert i Bergen Sanitetsforening, og har starta opp Siste kapittel (www.sistekapittel.no) i samarbeid med denne, Bergen nasjonale opera, Universitetet i Bergen og Bergen kommune. Siste kapittel starta opp med ein stor festival i Bergen i 2021, med mange flotte arrangement. Dei arbeider ut frå spørsmål som:

Kva vil avspesialiseringa av eldreomsoga gjera med kvaliteten på tenestene?

Korleis vil dei nye samfunnsbetingelsane endra det relativt likestilte velferdssamfunnet Norge?

Kva skal de unge læra av dei eldre, og er det nødvendigvis ungdomen som er mest nytenkjande?

Korleis kan vi utfordra stereotypiske forestillingar om alderdommen og motarbeida sosial segregering av dei eldre?

ALDRINGSHUBEN

Ho er også medansvarleg for Aldringshuben, ein kommunal tverrfagleg innovasjonsarena med reell brukar- og pårørandemedverking i sentrum, konkrete løysingar for eit eldreverdig samfunn. Dei arrangerte nyleg "Folkefest for fremtiden! Mangfold, medborgerskap og aldring", med fokus på kva samfunnet stiller opp med når alderdommen kjem til einslege, innvandrarar, homofile med meir. Neste møte vil fokusera på kva dei pårørande og andre frivillige kan og bør stilla opp med, er dei verkeleg frivillige eller ufrivillige velferdsgislar?

Kjære leser

Internasjonalt utvalg ønsker velkommen normale dager og vi gleder oss til å treffes fysisk igjen. Utvalget har hatt aktivitet gjennom hele pandemien, men situasjonen har vært utfordrende for våre samarbeidspartnere i Romania og Uganda. Det ser ut til at vi nå endelig skal komme ordentlig i gang igjen. Takk til alle lag, kretser og enkeltpersoner for bidrag. Vårt arbeid er avhengig av deres støtte. Takk til tidligere ledere av utvalget; Elisabeth Rusdal og Kristin Hansen som har sørget for at arbeidet ikke har stoppet opp.

Det er med glede og forventning at internasjonalt utvalg går i gang med arbeid som kan hjelpe kvinnen og hennes familie til en tryggere tilværelse og mer forutsigbar fremtid. Arbeidet skal gjøres på grasrotnivå og i tråd med vårt forbunds verdier. Spesielt er det fokus på stopp av vold og overgrep i nære relasjoner, kvinners og jentebarnets rettigheter og reproduktiv helse. Bare når kvinnen eller jenten får bestemme over egen kropp har hun mulighet til egenutvikling og å bidra positivt til samfunnet. Det er kvinnen som bærer forsørgerbyrden i mange land, og som har behov for bistand. Hjelp til kvinnen betyr hjelp til hele familien....

Guttebarnet er en viktig ressurs for fremtidig holdning og likeverd. Kvinnens forsørgeransvar for guttebarnet bidrar til dette, men det må også være på agendaen i skolen og utdanningsinstitusjoner.

Utvalget sine prosjekter gjenspeiler disse verdiene og bidrar til å gjøre en forskjell.

Krisesenteret i Sibiu under et besøk der blant annet Anne-Marit Hovstad og Elisabeth Rusdal deltok.

NYTT FRA PROSJEKTENE

AV: MERETHE BRATTETAULE, LEDER, INTERNASJONALT UTVALG

COWA-SKOLEN I UGANDA

Fra 10. januar kom elevene tilbake og det er nå full drift og aktiviteter. Skolen har til enhver tid ca. 100 studenter fordelt på to årskull. Hvert år blir omlag 50 elever uteksaminert med fagbrev og er klare for arbeidslivet. De fleste er jenter, med noen få gutter. Økonomien er en stadig utfordring. Med bidrag fra kretser, lag og medlemmer er det kjøpt inn ny gassovn, der planen er å starte et enkelt bakeri. Denne nye aktiviteten med å bake brød og annet bakverk vil bidra til læring både innen baking og drift, i tillegg til at det vil gi litt inntekt til skolen. De dyrker også sine egne grønnsaker på små jordflekker imellom skolebygningene. I et eget skur dyrker de sopp. Dette er bidrag til egen husholdning, men tørket sopp kan også selges og gi inntekt. Når de får råd til å kjøpe materialer er kurvfletting en nyttig aktivitet. Mange kurver er tatt med til Norge og solgt til medlemmer og medlemmers venner og familie. En av yrkesretningene som er veldig populær er mote og design, en linje som omfatter beauty-salong. Det er overført 40.000 til skolen i henhold til kontrakt for 2022.

KRISESENTERET I SIBIU

Romania har også sine utfordringer og til

nå har landet tatt imot flere hundretusen flykninger fra Ukraina. Krisesenteret for mishandlete og voldtatte kvinner i Sibiu er åpent, og de har fullt belegg. De får noe støtte fra det offentlige, men det er stort behov for mer plass og mer penger til driften. I dag sitter mange kvinner og barn igjen preget av økningen i vold og overgrep i nære relasjoner, som pandemien førte med seg. Det forventes at tilbudet får økende pågang fremover. De melder om bekymring for situasjonen i Ukraina.

Noen av de ansatte på UMWA. Foto: Merethe Brattetaule

Kurvfletting ved COWA-skolen. Foto: Merethe Brattetaule

Det er inngått kontrakt for 2022. Senteret hadde stort behov for betaling av driftsutgifter. Det er mottatt direkte støtte fra kretser til den akutte situasjonen. Dette gjorde at det kunne sendes 30.000 kroner som ble mottatt med stor takk. De har nå litt månedlig støtte fra det offentlige og dette er et viktig skritt i riktig retning for det offentlige til å anerkjenne behovet for krisehjelp til kvinner og barn.

NEST SRI LANKA

Utvalget er medlem av Cultura bank. Denne banken gir noe av sin avkastning tilbake til oss. Utvalget sender de pengene som vi mottar til NEST institusjonen for kvinner på Sri Lanka. Denne institusjonen er ikke besøkt siden 2016.

PROSJEKT UNDER NORAD IGJEN

Det er et ønske om å få prosjekt under Norad igjen og søke gjennom FOKUS.

Denne muligheten har gitt utvalget ny inspirasjon. Den 31. mars ble det levert inn en prosjektskisse til FOKUS som har utlyst prosjektsamarbeid gjennom sine norske partnere. Forbundet har invitert Uganda Media Womens Association til å være vår partner i et samarbeid over fem år. NORAD bevilger gjennom FOKUS 1 million kroner i hvert av de 5 årene. Forbundet som partner forplikter seg til en egenandel på 50.000 kroner hvert år. Vi har valgt UMWA av flere grunner; utvalget og forbundet har mange års kjennskap til denne organisasjonen.

Radiostasjonen MamaFM er en del av UMWA som når ut til alle distrikt i Uganda. På landsbygden er det godt utbygd nett slik at kvinner får lytte til radioen på mobil. Temaene som UMWA har valgt er vold mot kvinner og jenter og rettigheter og likeverd

Fashion design. Noen av de første elevene ble ferdig uteksaminert i mote og design i 2018. Foto: Merethe Brattetaule

knyttet til seksuell og reproduktiv helse. UMWA sysselsetter både kvinner og menn. I flere år har UMWA hatt svært dårlig økonomi og det ville gledet oss hvis vi kan få til nytt samarbeid. Dersom søknaden blir innvilget av FOKUS skal det inngås program for 2023-2027.

ACWW-KONFERANSENE

Det arrangeres Europakonferanse i Glasgow fra 19. – 23. september. Her vil utvalget være representert sammen med forbundsleder. Konferansen er en mulighet for forbundet å dele erfaringer med andre og bidra til å få frem resolusjoner som bedrer

livssituasjonen til kvinner og familier. Blant annet har forbundet sendt inn forslag til resolusjon som ivaretar kvinners og barns arbeidsmiljø i arbeidet med koboltholdige produkter.

HVORDAN KAN DU BIDRA

Vi er helt avhengig av bidrag fra dere. Dersom du eller ditt lag ønsker å støtte arbeidet til internasjonalt utvalg er kontonummeret 6034.56.35451. Bidrag kan merkes med et spesielt prosjekt, men like velkomment er det hvis det gis et generelt bidrag, så vil vi sende hjelpen der behovet er størst.

Frihet, makt og muligheter

Evalueringen av handlingsplanen for kvinners rettigheter og likestilling i utenriks- og utviklingspolitikken avdekker svakheter i gjennomføringen.

AV: LENE SØGAARD GLOSLIE

Agenda Rådgivning har på oppdrag fra FOKUS – Forum for Kvinner og Utviklingsspørsmål, evaluert handlingsplanen som ble nedsatt av daværende utenriksminister Børge Brende (H) i 2016.

Bakgrunnen for handlingsplanen var FNs bærekraftsmål som ble vedtatt av alle FNs medlemsland i 2015. Ambisjonsnivået ble lagt høyt, samtidig skulle planen videreføre de lange linjene for likestilling i norsk utenrikspolitikk. Handlingsplanen ble i 2020

forlenget ut 2021, og arbeidet med en ny handlingsplan skulle etter planen ha startet etter stortingsvalget i 2021.

Evalueringen avdekker svakheter i gjennomføringen, og fremmer forslag til en videreføring av arbeidet med handlingsplanen.

HOVEDFUNNENE

Hovedfunnene i evalueringen peker på noen overordnede trekk ved gjennomføringen

av handlingsplanen, og konsentreres i fem punkter. Det bemerkes at det ikke fulgte midler eller løfter om prioriteringer med handlingsplanen da den ble lansert, og at det ikke ble satt indikatorer for måloppnåelse. Handlingsplanen kan derfor leses som et strategidokument som viser regjeringens politikk og prioriteringer, uten at dette nødvendigvis er tilstrekkelig for å løfte feltet kvinners rettigheter og likestilling i utenriks- og utviklingspolitikken.

MANGLER INDIKATORER FOR MÅLOPPNÅELSE

En svakhet som påpekes ved handlingsplanen er at utformingen begrenser nytte og evaluering, siden den mangler indikatorer for måloppnåelse. Det er derfor ikke mulig å måle om handlingsplanen har medført en ekstra innsats, eller om den primært oppsummerer Norges politikk på feltet.

En konkret handlingsplan med målbare indikatorer sikrer gjennomføring og faktisk måloppnåelse, større åpenhet og mulighet for sivilsamfunnet til å påvirke politiske prioriteringer.

INTERNASJONALE STRØMNINGER PÅVIRKER

Amerikansk politikk på feltet, der «munnskurv-regelen» forbød offentlig amerikansk støtte til organisasjoner i utlandet som drev med opplysningsarbeid om reproduktiv helse, utdeling av prevensjon og helseinformasjon, dersom arbeidet også omfattet opplysning om abort, innebar et tilbakeslag på feltet.

Norges innsats på feltet gikk dermed fra en ambisjon om å øke innsatsen for kvinners seksuelle og reproduktive helse og rettigheter, til å arbeide for å hindre tilbakeskritt. Regjeringen lanserte en «kvinnemilliard», hovedsakelig ved å flytte midler fra andre poster, og la også sårbare grupper og funksjonshemmede inn i planen. 38 millioner ble tilført i friske midler.

HOVEDSATSING PÅ UTDANNING

Prioriteringen av utdanning i regjeringens innsats for kvinners og likestilling fremstår sterkere enn innsatsen på de andre områdene. Bistanden til utdanning ble doblet i løpet av stortingsperioden 2013 – 2017.

Skolegang ble vurdert som grunnleggende for å innfri jenter og kvinners rettigheter, og en av de mest effektive investeringene for å løfte husholdninger, lokalsamfunn og land ut av fattigdom. Det ville bidra til å redusere antall tenåringsgraviditeter, barneekteskap og redusere spedbarnsdødeligheten, og jenter ville ha bedre forutsetninger for å delta i det formelle arbeidsmarkedet.

SIVILSAMFUNNET LITE SYNLIGE

Ved å gi 630 millioner av likestillingspotten på én milliard til to FN-organisasjoner, styrer regjeringen pengene bort fra sivilsamfunnet

og mindre organisasjoner. UD peker selv på viktigheten av å støtte sivilsamfunn i en rapport fra 2018, der den lokale mobiliseringen for kvinners rettigheter og likestilling fremheves som den viktigste leveransen i bevilgningen.

Evalueringen påpeker at sivilsamfunnet og mindre organisasjoner i større grad kunne utfordret sine regjeringer, og inntatt en mer offensiv holdning enn FN-organisasjoner har mulighet til.

MANGELFULL GJENNOMFØRING

Evalueringen viser at gjennomføringen av handlingsplanen er mangelfull, både når det gjelder strukturen for gjennomføring og intern organisering.

Etablering av programmet LIKE – likestilling for utvikling har ført til institusjonelt og bilateralt samarbeid i to partnerland, Etiopia og Nepal. Til å være et av hovedpunktene i handlingsplanen, fremhever evalueringen at samarbeid med kun to land kan anses som lite. Samarbeidene er også institusjonelle, uten å vektlegge inkludering av aktører fra sivilsamfunnet, også fra norsk side.

Pådrivergruppen for likestilling møtte politisk ledelse i Utenriksdepartementet én gang, mot 1-2 ganger årlig slik det ble definert i handlingsplanen, «for rådslag om hvordan kvinners rettigheter og likestilling kan fremmes globalt for å oppnå resultater».

MØTEPLASSER.

Handlingsplanens mål om et årlig seminar for relevante aktører for å gjøre opp status for gjennomføringen, ser ikke ut til å ha blitt fulgt opp. Det er heller ikke utarbeidet en årlig arbeidsplan for å justere innsatsen.

En gjennomgang av rapporteringen i Utenriksdepartementets årlige budsjettforslag til Stortinget i perioden for handlingsplanen, viser at resultatrapportering ikke er uttømmende. Rapporteringen skiller ikke alltid mellom hva regjeringen har gjort som følge av handlingsplanen, og hva som er regjeringens generelle innsats på områdene. Dette bør ses i sammenheng med manglende måleindikatorer for handlingsplanen, noe som vanskeliggjør rapportering, og å oppnå en åpen politisk dialog om norsk prioritering av arbeidet for kvinner og likestilling i utenriks- og utviklingspolitikken.

En innsatsgruppe for likestilling som skulle ha ansvar for å koordinere og samhandle

om gjennomføring av planen på tvers i utenriktjenesten, ble ikke opprettet. I stedet ble oppfølgingen av arbeidet med handlingsplanen ivaretatt gjennom en styringsgruppe for menneskerettigheter og likestilling, som gjennomførte kun tre møter.

ANBEFALINGER TIL VIDERE ARBEID

Evalueringen konkluderer med at det er behov for å følge opp arbeidet for kvinner og likestilling på utenriks- og utviklingsfeltet, og skisserer forslag til en videreføring av handlingsplanen.

Handlingsplanen bør ha målbare indikatorer, og følges av arbeidsplan, veileder, rapportering og evaluering. Videre bør innsatsen på de andre satsningsområdene, ut over utdanning, økes. Kvinner og jenters svake seksuelle og reproduktive rettigheter, og vold mot kvinner, svekker mulighetene for deltakelse i samfunnet. Økt økonomisk og politisk deltakelse vil heve deres status og muliggjøre selvstendige liv. Innsatsen for sårbare grupper, som lesbiske, bifile og transpersoner som er under særlig press i mange land, bør økes.

En ny handlingsplan bør følges av friske midler for å gi området et løft. Samtidig bør sivilsamfunnet involveres i planlegging, gjennomføring, og justering underveis, samt i evalueringen.

Pandemiens pris?

– Velkommen til pandemiseminar i oktober!

Hvordan pandemien har påvirket oss? Seminaret setter søkelyset på den store økningen i skolevegring og spiseforstyrrelser hos barn og unge. Utvalgene i Norges Kvinne og familieforbund skal sammen holde seminar den 22. oktober 2022. Temaet er pandemi. Programmet er under utarbeidelse, men temaene vil være skolevegring og spiseforstyrrelser i kjølvannet av pandemien.

SKOLEVEGRING

Vi har fått psykologspesialist i samfunnspsykologi, Elisabeth Andreassen, til å komme for å snakke om skolevegring i etterkant av pandemien. Hun jobber i PPT tjenesten i Øygarden kommune. Vi vil fylle dagen med minst to foredragsholdere til, men de er ikke helt på plass når dette går i trykken.

SPISEFORSTYRRELSER

Vi vil sette søkelyset på økningen i spiseforstyrrelser hos barn og unge. Helsetjenesten opplever nå store utfordringer for å behandle barn og unge som på grunn av pandemien har utviklet spiseforstyrrelser.

TID OG STED

Seminaret arrangeres den 22. oktober kl. 10 – 15 på Litteraturhuset i Oslo. Adressen er: Wergelandsveien 29, 0167 Oslo.

Vi ønsker at veldig mange vil ta turen til Oslo den helgen. Sett av den 22. oktober allerede nå!

PÅMELDING

Ta kontakt med Grete Nordbæk for å melde din interesse. E-post: greno10@online.no

ARBEIDSGRUPPA

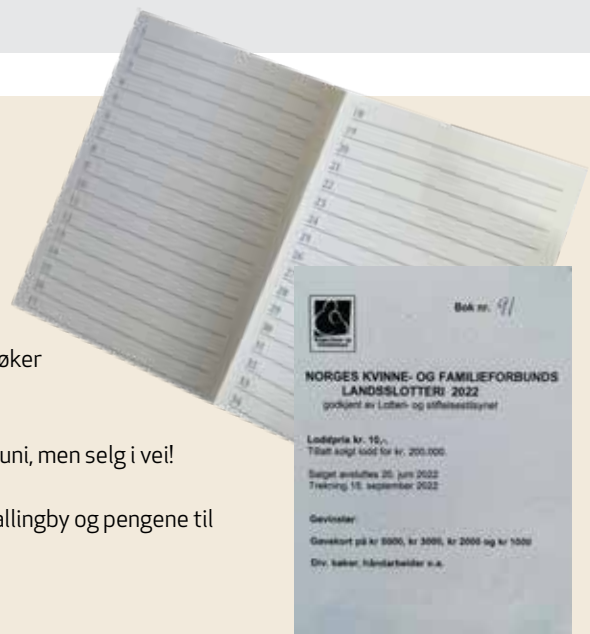
Arbeidsgruppa er satt sammen med to fra sentralstyret, to fra Internasjonalt utvalg og to fra beredskapsutvalget. I arbeidsutvalget sitter: Wenche Kraggerud, Inger Berger, Marit Larsen, Nini Raknes, Nina Solvi og Grete Nordbæk. Dagen etter, søndagen, vil utvalgene ha hver sine seminarer i kontorlandskapet til K&F.

TIL ALLE SOM SELGER LODD I LANDSLOTTERIET

Jeg får post i postkassen min nesten hver dag nå. Konvolutter med utsolgte loddbøker. Dere er veldig flinke og selger masse. Noen lag har spurt om flere loddbøker og det har de fått. Jeg har flere, så det er bare å spørre. Vi har og fått inn endel gevinster, vi tar gjerne imot flere. Når bladet kommer, er det kanskje ikke så lenge igjen til fristen den 20. juni, men selg i vei!

Husk å sende loddbøkene til Anne Enger, Gamle Finnsandvei 33, 3525 Hallingby og pengene til forbundets konto 6034.05.07102.

Lykke til i innspurten!

ACWW European Conference

I år holder ACWW sin Europakonferanse i Glasgow i tiden 19. - 23. september. Tema for konferansen er 'Diversity is our strength' – Styrken er i vårt mangfold.

AV: CHRISTINE ANDREASSEN, NESTLEDER, NORGES KVINNE- OG FAMILIEFORBUND

Forbundsleder Aina Alfredsen Førde, nestleder Christine Andreassen og leder for internasjonal utvalg, Merethe Brattetaule, skal delta.

Norges Kvinne og Familieforbund har sendt to forslag til resolusjoner til konferansen.

BATTERIER FRA ELEKTRISKE BILER

Det første forslaget handler om batterier fra elektriske biler. Per i dag har alle bilfabrikanter forskjellige batterier, og det er et problem for gjenvinning. Selv om nyere batterier har et lengre liv enn batteriene i de første elbilene, så varer de ikke evig.

Batterier har en del gjenvinnbare komponenter som litium og kobolt. Men batteriene må demonteres for hånd med tilsvarende helserisiko for de som jobber med det. Bruk av roboter til demontering er ønskelig, og bruk av strekkoder på batterier ville kunne gjøre det mulig.

Vår resolusjon anbefaler at alle

medlemsorganisasjoner sender et krav om en internasjonal standard for merking av batterier til sine regjeringer, slik at komponentene kan gjenvinnes på en trygg måte.

BARNEARBEID

Vårt andre forslag handler om bruk av barnearbeid i utvinning av mineraler gjennom såkalt 'artisan mining'. Det betyr at de som jobber i gruvene ikke er ansatt av store firmaer, men jobber som selvstendige. Det innebærer ofte at hele familien er i arbeid; menn, kvinner og barn. Bruk av handutstyr er vanlig. Særlig i land som Den Demokratiske Republik Congo, hvor mye av verdens kobolt blir utvunnet, er det utbredt. Det er også rapportert om ved utvinning av litium i Sør-Amerika.

'Artisan', eller 'small scale mining', har økt betydelig verden over i dette århundret, sammen med økning av bruk av litium, kobolt og mangan i batteridrevne produkter som mobiltelefoner, datamaskiner og ikke minst elbiler. Det er opp til 14 kg kobolt i en

standard elbil batteripakke.

Bruk av barnearbeid er et brudd på barnekonvensjonen, og vi oppmuntrer ACWW medlemmer til å protestere på dette. Vi mener at det grønne skiftet i den rike verden ikke skal skje på bekostning av barn i verdens fattige land.

TID OG STED

ACWW holder sin Europakonferanse i Glasgow, Skottland, den 19. - 23. september 2022.

Konferansen holdes i Golden Jubilee Hotel, et 4-stjernes hotell med svømmebasseng og spa, i Clydebank, litt utenfor Glasgow sentrum. Hotellet ligger ved elven Clyde. Den nærmeste jernbanestasjonen er Dalmuir, den er cirka 8 minutter fra hotellet. Til Glasgow Airport er det ca. 20 minutter.

REGISTRERING

Ønsker du å delta? Konferansen er åpen for registrering. Ta kontakt på e-post: edu.int@theswi.org.uk for å få tilsendt skjema for registrering.

Vellykket festmiddag for laget

Mange ville gjerne prøve kanopadling

Tertnes Amatørkorps åpnet familiedagen med flott musikk

Eldbjørg serverte boller, saft og kaffe

Tertnes Kvinne- og familielag 50 år!

Tertnes Kvinne- og familielag feirer dette året femtiårsjubileum.

AV: JULIE HVIDSTEN HELGESEN, TERTNES KVINNE- OG FAMILIELAG

Gjennom disse årene har vi jobbet for et bedre nærmiljø gjennom en rekke forskjellige tiltak og engasjement. I dag driver vi blant annet en veldig populær liten barnehage, torsdagstreff for eldre og lesering. Vi eier Terttiffondet, hvor vi gir ut 150 000 kroner i året til gode formål i nærmiljøet.

FAMILIEDAG

Lørdag 21. mai arrangerte vi familiedag for små og store på Tertnes, for å feire

lagets innsats gjennom de siste 50 årene. Vi hadde gratis aktiviteter som passet alle; kanopadling, zip-line, natursti og skattejakt. Barna syntes det var stor stas å få premie ved gjennomførte oppgaver! Vi serverte boller, saft og kaffe til alle som kom. Tertnes Amatørkorps åpnet familiedagen med flott musikk.

Nærmere tusen barn og voksne var innom oss i løpet av de tre timene vi holdt på. Dette er vi svært stolte over og takknemlige for!

FESTAFTEN

På kvelden møttes 27 av lagets medlemmer til festaften, deriblant noen av dem som

var med på å starte laget for femti år siden. Forbundsleder Aina Alfredsen Førde var også invitert. Styreleder Elin Hvidsten ledet oss gjennom en vellykket kveld. Vi fikk høre mye fra lagets historie. Det er utrolig hvor mye laget har drevet med i disse 50 årene!

Det var flere som talte, og forbundsleder fortalte fra forbundets arbeid. Vi fikk også et flott musikalsk innslag fra Åsane Unge Strykere. Tre av lagets medlemmer ble utnevnt til æresmedlem i laget vårt: Eldbjørg Gunnarson, Liv Clausen og Torunn Aarre. Vi takker for fantastisk innsats for laget og gratulerer med utnevnelsen!

Spennede skatte-
kiste i skattejakten

Åpent møte om fremtidsfullmakt

Ekkilsøy kvinne- og familielag arrangerte «Åpent møte om fremtidsfullmakt og musikk av Averøy ungdomskorps» den 7. april 2022.

AV: INGER BERGER, LAGLEDER, EKKILSØY KVINNE- OG FAMILIELAG

Etter at Norge åpnet opp, gledet vi oss til å arrangere åpne møter igjen. Fra Statsforvalteren Møre og Romsdal kom Synnøve Karlsen og holdt et flott foredrag om fremtidsfullmakt. Selv om fullmakten ble innført i 2013, altså for ni år siden, er den ennå ukjent for mange.

Fremtidsfullmakten er et privat alternativ til offentlig vergemål. Du bestemmer da selv hvem som skal representere deg når du kommer ut for en ulykke eller ikke er i stand til å ivareta deg selv.

Etterpå var det mange spørsmål fra salen som Synnøve Karlsen svarte fortløpende på. Hun kunne sine saker.

Etterpå underholdt Averøy ungdomskorps med flere flotte stykker. De fikk det til å svinge skikkelig. Det var så godt å endelig høre korpsmusikk «live» igjen.

Kvelden ble avsluttet med nydelig kveldsmat og loddsalg.

Elin, Julie og Aina

TUR TIL GULESLETTENE

Guleslettene Vindpark. Foto: Zephyr.no

AV: MAJA VEDVIK, LEDER, KJELKENES KVINNE- OG FAMILIELAG

Kjelkenes Kvinne og Familielag på tur til varmestova på Guleslettene vindpark.

Guleslettene vindkraftverk startet opp i 2021 og ligger i Bremanger og Kinn kommuner i Vestland fylke. Turbinene ligger i et spektakulært fjellandskap med fantastiske vindforhold og anlegget produserer årlig ca. 700 GWh. Det tilsvarer det årlige strømforbruket til ca. 44 000 husstander.

I forbindelse med bygging av Guleslettene vindkraftverk, er det bygget en helt ny lysløype og varmestue for alle ski- og turentusiaster i området. Da vi på årsmøtet i februar bestemte at vårens siste møte skulle være på varmestua på Guleslettene, hadde vi sett for oss et nydelig vårvær, der over halvparten av oss skulle gå den til dels bratte bakken og to km lange veien opp til hytta, men det skjedde ikke.

Vestlandsregnet viste seg fra sin sterkeste side, så det var ikke mulig for selv de sprekeste å gå. Det skal sies at det ikke er uten grunn at de har etablert vindkraft i området, for vindstille er det sjelden. Kun to medlemmer meldte avbud til møtet. Vi hadde tatt med oss bestikk, service og utstyr fra kjøkkenet på ungdomshuset vi til vanlig møtes, så det ble dekket langbord til 12 personer. Komiteen serverte meksikansk tomatsuppe med focaccia og bringebærrull til dessert.

På møtet diskuterte vi ting som engasjerer oss i kommunen, som den dårlige forfatningen av FV614, som er hovedinnfartsåren til kommunen, ny kommunal legevaktsordning og ellers strikkeoppskrifter og friluftslivsmulighetene i kommunen. Vi avsluttet møtet i kjent stil med loddsalg og utlodning av premier skaffet av møtekomiteen. I tillegg solgte vi ut lagets loddbøker til Landslotteriet.

Etter utbyggingen av kraftverket har området blitt mer tilgjengelig og tilrettelagt for friluftsliv, med lysløype, varmestue, fiskebrygge og enkle bord og sitteplasser.

For besøkende til Bremanger kommune sommeren 2022, anbefaler vi en stopp og tur innom Guleslettene vindkraftverk og friluftsområdet der.

Vågane lag 70 år

2. februar 1952 ble
Vågane Husmorlag stiftet.

AV: ODDLAUG HOVDENAK, LAGLEDER, V
ÅGANE KVINNE- OG FAMILIELAG

Det var da ett av svært mange lag i Ytre Romsdal gruppe av Sunnmøre og Romsdal krets. Ved 70-årsjubileumet i 2022 er vi ett av tre lag i Romsdal krets. Laget har hatt stor betydning i bygda vår i utkanten av Molde kommune. På det meste var det 35 medlemmer. I en lang periode var det stor kursaktivitet, mange arrangement med juletreffester, St. Hansfeiring, turer for medlemmer og andre, arrangement med opplysningsstoff og underholdning med mere. Laget drev i mange år barnepark I alle år har laget vært aktiv i gruppe og krets med styremedlemmer i perioder. Nå har laget fire medlemmer som har faste møter og er med på møter og arrangementer sammen med de andre lagene i kretsen.

Klargjøring. Fra venstre: Janet P. Brekke, Kari Haga, Ragnhild Settevik og Inger Helgesen

NM og skolelunsj i Vik

NM i skiskyting 2022 og NM i snørekjøring med hund ble arrangert i Vik i Sogn 25., 26. og 27. mars.

AV: GRETE M. GRØNNINGSÆTER, VIK KVINNE- OG FAMILIELAG

Veldig mange i bygda deltok for å få arrangementet vel i havn. Vik Kvinne- og familielag var med som frivillige. Vi var fire damer som bidro med nystekte sveler til «NM-kiosken». Svelene ble stekt på takke inne i lavvoen på skianlegget. Varme og gode var de og alle ble solgt! Vi fikk mange lovord for arbeidet vårt. Det er flott med dugnadsarbeid og vi hadde to fine dager på skisenteret i Vik. Arrangementet ble sendt på NRK tv og vi fikk vist bygda vår fram på en flott måte. Foreforholdene var veldig bra og været særlig på lørdag var strålende!

Vi har og fortsatt med skolelunsj til ungdomsskoleelevene på Flatbygdi skule i Vik. Vi fikk gjennomført tre lunsjer på våren og tre lunsjer høsten, 2021. Og i år har vi hatt tre lunsjer.

Dette arbeidet blir godt mottatt av skolen og elevene. Elevene er hyggelige, taknemlige og greie. Så det er bare kjekt for oss medlemmene å stille opp på skolekjøkkenet og ordne til maten!

Vi håper at vi kan fortsette med denne aktiviteten. Men vi er selvsagt avhengig av økonomisk støtte. Så langt har vi fått støtte fra Gjensidigestiftelsen, Sture Husabø sitt legat og Vik kommune.

Ingebjørg og Grete

Ragnhild Settevik med den ferdige lunsjen. I tillegg får elevene ulike typer juice.

Fornøyde deltakere under årsmøtet og Totalforsvarskonferansen 2022

Aina Alfredsén Førde og Randi Støre Gjerde under Totalforsvarskonferansen.

Norsk Totalforsvars Forum (NTF)

– ÅRSMØTE OG TOTALFORSVARSKONFERANSEN 2022

Norges kvinne- og familieforbund er medlem i Norsk Totalforsvars Forum (NTF) og 20. mars ble det holdt årsmøte i Oslo Militære Samfund.

AV: GRETE NORDBÆK, BEREDSKAPSUTVALGET, NORGES KVINNE OG FAMILIEFORBUND

Styret, organisasjonslederne og fylkeskontakter var til stede. Det er og åpent for enkeltmedlemmer av begge kjønn som ønsker å støtte opp om det arbeidet som utføres av NTF.

DAGENS GJEST FØR ÅRSMØTET

Generalsekretær Bjørn Myrvold, holdt et interessant foredrag om Norsk Radio Relæ Liga, NRRL. De er radioamatører, og medlemmer i Radioamatørers Landsforbund. NRRL ble opprettet i 1928, har 2000 medlemmer og er tilknyttet til Den internasjonale amatørradiounion.

NRRL har et eget medlemsblad som utgis seks ganger i året, og 70 lokale grupper rundt i landet. NRRL er godkjent av Justis- og beredskapsdepartementet og stilles til disposisjon for myndighetene i forbindelse med nødsambandstjeneste. NRRL har sambandsfaglig og radioteknisk kompetanse, offentlig lisensiering og bruksrett til frekvenser. De bruker VHF OG UHF båndene.

SAMBANDSTJENESTEN

NRRL organiserer nødsamband i kriesamband og redningssamband. Kriesamband består av samband lokalt, regionalt, nasjonalt og internasjonalt ved EKOM utfall. E-post over radio (Winlink) benyttes fra og i områder uten teletjeneste. Det er etablert nasjonal og internasjonal infrastruktur, men Winlink kan også benyttes uten etablert infrastruktur.

Redningssamband består av karttjeneste og sporing med egen karttjeneste, egen sporingsenhet og sambandsstøtte. Sambandet er lokalt og regionalt, og de kan etablere midlertidig dekning, også i Nødnett. Dette frigjør andre ressurser. NRRL har inngående kompetanse og kan blant annet bistå i peiling av uønskede signaler og signalspor (mobiltelefon).

EKSTREMVÆR

Siden vi har mer ekstremvær i vente, er det godt å vite at NRRL kan hjelpe til ved svikt i kommunikasjonssystemene. Vi fikk vite at vi er inne i Solsyklus 25 hvor de har satelittbaserte tjenester både til strømforsyning og EKOM-tjenester. Solstørmer har medført forstyrrelser og avbrudd i tele- og strømforsyning med ulik varighet, og i 2003 var det mange kraftige elektromagnetiske stormer på sola, de såkalte Halloween-stormene.

Problemene med radiokommunikasjonen førte til at internasjonal luftfart på transatlantiske og polare ruter ble midlertidig redusert, det ble omdirigeringer og informert om økt strålefare for flypassasjerene. I USA ble enkelte store krafttransformatorer ødelagt eller skadet,

i Sverige mistet mange tusen mennesker strømmen en kort periode med denne solstørmen.

FOKUS I TIDEN FRAMOVER

Felles kompetanse hos sambandsoperatører, kompetanseplan og kursing, samt videreutvikling av organisasjonen blir viktig fremover. NRRL har et samfunnsansvar når det gjelder tekniske løsninger og styrking av infrastruktur, og utdanner radioamatører til bruk i redningstjenesten og til katastrofe- og kriseberedskap. De organiserer beredskap for myndighetene gjennom kontakt med sentrale og lokale politimyndigheter, fylker og kommuner.

NASJONALE ØVELSER

NRRL gjennomfører samhandlingsøvelser (krise og redningssamband) og nasjonale

øvelser. Under Barents Rescue 2022 og ARCTIC REIHN gjennomføres parallelle nasjonale øvelser med e-post over radio Winlink, som er et nettverk av amatørradio og autoriserte myndighetsstasjoner som leverer verdensomspennende radio-e-post ved bruk av radioveier der internett ikke er til stede.

Dette foredraget var meget interessant og ga oss et lite innblikk i et tema som vi ikke visste så mye om.

ÅRSMØTET

Årsmøtet til NTF ble flott og raskt gjennomført.

Valg:	
Styreleder	Signe Øye er valgt til (2023)
Nestleder	Patricia Flagstad har tatt gjenvalg (2024)
Styremedlem	Wenche Rolstad har tatt gjenvalg (2024)
Styremedlem	Kristin Lund ny (2023)
Styremedlem	Synnøve Lohne Knudsen (2024) oppnevnt fra Negotia
Styremedlem	Randi Støre Gjerde (2023) oppnevnt fra K&F
Styremedlem	Kåre- Ludwig Jørgensen (2023) oppnevnt fra NOFO
Styremedlem	Jeanette Juul Jensen valgt til (2023)
Styremedlem	Nina Møglestue (2023) oppnevnt fra Negotia
Styremedlem	Nina Solvi (2023)

Vi gratulerer med vervene og ser fram til et godt samarbeid.

TOTALFORSVARS-KONFERANSEN 2022 -

Totalforsvarets kamp mot pandemien

Totalforsvarskonferansen ble holdt dagen etter årsmøtet, mandag den 21. mars i Oslo Militære Samfund. Styreleder Signe Øye ønsket velkommen til Totalforsvarskonferansen 2022.

Det var et innholdsrikt program med åtte flotte foredrag og meget interessante tema om hvordan man har håndtert pandemien og hvordan tiden i etterkant vil merke pandemiens «grep».

Direktoratet for samfunnsikkerhet

K&F 's BEREDSKAPSUTVALG

Wenche Rolstad
Jevnaker Kvinne-
og familielag

Anne Lise Johnsen
Vevang Kvinne- og
familielag

Ingrid Sandøy
Romsdal krets

Grete Nordbæk
Elverum Kvinne-
og familielag

Nina Cathrin
Rognehaug Solvi

og beredskap DSB, Seksjonsleder Ragnhild Aalstad, snakket om «Ett varslet krisescenario».

Folkhelseinstituttet ved overlege Preben Aavitsland snakket om «Kan vi bli mindre sårbare?».

Politiets Fellesforbund ved/Forbundsleder Unn Alma Skatvold snakket om «Politiet – kapasitet til å håndtere nye arbeidsoppgaver».

Helsebyråd Robert Steen, Oslo kommune snakket om «Korona sett fra storbyen Oslo».

Næringslivets Sikkerhetsråd, ved direktør Odin Johannesen, snakket om «Pandemien – erfaringer og lærdommer».

NTFS BEREDSKAPSPRIS

Etter lunsj var det utdeling av NTFs Beredskapspris. Terje Surdal, brannsjef i Fredrikstad kommune fikk prisen i sivil sektor. Runar Jeistad fikk prisen i forsvarssektor.

Sivilforsvaret Distriktssjef Jon Birger Berntsen Oslo og Akershus sivilforsvarsdistrikt snakket etter utdelingen om: «Hvilke ressurser har man til rådighet?».

HV-02 ved Gisle Fagerland ga oss innblikk i «Heimevernet med nye oppgaver».

Siste foredrag var om medias rolle under pandemien ved redaktør Kristoffer Egeberg fra Faktisk.no.

Etter en lang dag var det spørsmål og oppsummering med mange gode innspill fra salen. Det var mange gode foredrag, der erfaringene som ble trukket fram fra næringslivet og medias rolle under pandemien kanskje var spesielt interessante.

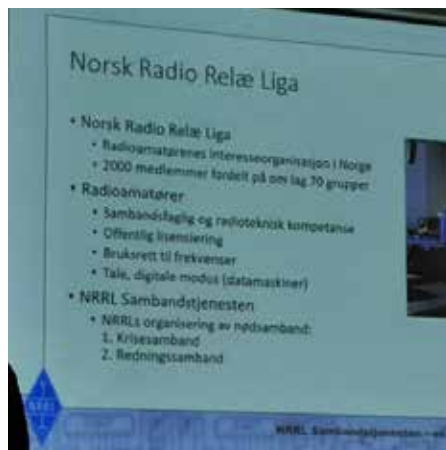
Konferansier var Christian Strand som ledet oss gjennom alle de flotte innleggene.

SOMMER OG EGENBEREDSKAP

Vi i beredskapsutvalget i Norges Kvinne og familieforbund har lært utrolig mye gjennom vervene våre, de gir tilgang til så mye nyttig lærdom.

Vi går nå sommeren i møte – og minner om at egenberedskap gjelder også når det er varmt og ferie.

God sommer!

Fra foredraget til generalsekretær Bjørn Myrvold i NRRL

Materiell fra Norges Kvinne- og familieforbund

Tilbud!

- ___ Handlenett, sort m/hvitt trykk **kr. 50,-**
- ___ T-skjorte hvit m/lite farget emblem str. XL, XXL **kr. 60,-**
- ___ Jubileumboken "Arbeid for likeverd gjennom 100 år",
- ___ Lene Søgaard Gloslie **kr. 150,-**

Profileringsartikler med emblem:

Norges Kvinne- og familieforbund

- ___ Fuego telysestake 1 stk. kr. 250,- 2 stk. **kr. 450,-**
- ___ Sans vase (Hadeland Glassverk) med K&Fs logo **kr. 350,-**
- ___ T-skjorte sort m/hvitt stort emblem str. M, L, XL, XXL **kr. 130,-**
- ___ K&F skjerf, hvit m/sort emblem, 34X166 cm. **kr. 130,-**
- ___ Smykkenål i sølv **kr. 480,-**
- ___ Halssmykke i sølv **kr. 530,-**
- ___ K&F-pin **kr. 15,-**
- ___ Lagledernål **kr. 190,-**
- ___ Lite flagg m/emblem **kr. 50,-**
- ___ Handlenett, orange med logo **kr. 55,-**
- ___ Refleksbånd med logo **kr. 25,-**
- ___ Siccari vase **kr. 250,-**
- ___ Forkle **kr. 225,-**
- ___ Penner **kr. 25,-**
- ___ Ryggsekk **kr. 300,-**
- ___ Skriveblokk **kr. 75,-**
- ___ Paraply **kr. 150,-**

Studieplaner registrert i Studieforbundet næring og samfunn

- ___ Prinsippprogrammet inkl. studieplan **kr. 100**

Skrivepapir, konvolutter o.l. m/emblem: Norges Kvinne- og familieforbund

- ___ Skrivepapir m/emblem A4, farger, 50 ark **kr. 100,-**
- ___ Møteplakat, A4. 4 farger 50 stk. **kr. 100,-**
- ___ Konvolutter m/emblem C5 format, 50 stk. **kr. 60,-**

Hefter, bøker, trykksaker

- ___ Diktsamling "Hold drømmen levende", Helene Freilem Klingberg **kr. 130,-**
- ___ Bok, "Gøy på landet", Anne Enger **kr. 95,-**
- ___ Bok, "...og rommene var så tomme at musene gikk med sørgeslør", M. Bolstad: **kr. 80,-**
- ___ Vedtekter **kr. 25,-**
- ___ Verktøykassen, (tidl. Tillitskvinnemappen) hele **kr. 150,-**
- ___ Verktøykassen, (tidl. Tillitskvinnemappen) innhold **kr. 90,-**
- ___ Verktøykassen, (tidl. Tillitskvinnemappen) perm **kr. 60,-**
- ___ Tillitskvinnebevis **kr. 5,-**
- ___ Diplom, A4, **kr. 15,-**
- ___ Plakat m/emblem 50x65 cm. **Gratis**
- ___ Abonnement på Sentral-og Landsmøteprotokoller (pr. år) **kr. 275,-**
- ___ Gaveabonnement: Kvinner & Familie (pr. år) **kr. 150,-**
- ___ Årbok fra K&F **kr. 150,-**

Informasjonsmateriell

- ___ Tidligere numre av medlemsbladet **Gratis**
- ___ Folder "Fremtiden - et felles ansvar" (Ny oppdatert versjon **Gratis**)
- ___ Innmeldingsskjemaer **Gratis**

Porto kommer i tillegg på alle bestillinger

Navn/lag:

.....

Adresse:

.....

Postnr./-sted:

.....

Vi ber om å motta materialet innen:.....

KUPONGEN SENDES:

Norges Kvinne- og familieforbund
Storgata 11
0155 Oslo

Tlf.: 22 47 83 80

E-post: post@kvinnerogfamilie.no

Siccori vase

Kr. 250,-
med K&Fs logo

Sans Vase

135 mm. Kr. 350,- med K&Fs logo

Smykkenålen

Kr. 480,- med K&Fs logo

Handlenett, orange

Kr. 55,- med K&Fs logo

Refleks- bånd Kr. 25,-

Fuego telysestake

1 stk. Kr. 250,- 2 stk. Kr. 450,-
med K&Fs logo

Penner

Kr. 25,-

Paraply

Kr. 150,- med K&Fs logo

Forkle

Kr. 225,- med K&Fs logo

Ryggsekk

Kr. 300,- med K&Fs logo

Skriveblokk

Kr. 75,- med K&Fs logo

Se forøvrig alle våre varer i nettbutikken vår på hjemmesiden.

Liste over K&Fs tillitskvinner

Sentralstyret

Forbundsleiar
Aina Alfredsén Førde
Hesteberget 3, 6723 Svelgen
Tlf. 473 37 565
E-post: aina@kvinnerogfamilie.no

Nestleder
Randi Støre Gjerde
Myrdalskogen 123, 5117 Ulset
Tlf. 915 41 379
E-post: randi@kvinnerogfamilie.no

Nestleder
Christine Andreassen
Walemsviksv. 25, 5165 Laksevåg
Tlf. 950 41 886
E-post: christine@kvinnerogfamilie.no

Medlem
Inger Berger
Ekkilsøyveien 72, 6530 Averøy
Tlf. 976 14 248
E-post: ingerbe60@outlook.com

Medlem
Randi Helen Hindseth
Hindsetvegen 87, 7340 Oppdal
Tlf. 997 43 519
E-post: randi@hindseth.no

Medlem
Dagny Pedersen Welle
Frida Hansens vei 3D, 4016 Stavanger
Tlf. 404 10 564
E-post: dagny.pedersen.welle@lyse.net

Medlem
Wenche Kraggerud
L. Halvorsensvei 18, 1659 Torp
Tlf. 918 06 478
E-post: wenche.kraggerud@live.no

1. varamedlem
Edel Mikkelsen
Flotmyrgaten 149, 5527 Haugesund
Tlf. 906 27 735
E-post: emikk@online.no

2. varamedlem
Sigrunn Strøm
Follesevegen 9A, 5302 Strusshamn
Tlf. 959 43 213
E-post: sigrunn.strom@gmail.com

Kretsledere

Bergen og Midthordland
Eldbjørg Gunnarson
Morviklien 23, 5124 Morvik
Tlf. 979 83 791
E-post: eldbjorg.gunnarson@gmail.com

Hålogaland
Gunn Evjen
Evjenveien 386, 8056 Saltstraumen
Tlf. 948 31 112
E-post: gunnda@live.no

Oslo
Liv Aasa Holm
Sørkedalsveien 210, 0754 Oslo
Tlf. 951 63 524
E-post: livaaasaholm@gmail.com

Romsdal
Gerd Røsberg
Istadvegen 665, 6453 Kleive
Tlf. 936 73 878
E-post: ger-roe@online.no

Sogn og Fjordane
Gunnvor Sunde
Solstad, 6827 BREIM
Tlf. 979 55 677
E-post: sundegunnvor@gmail.com

Sunnmøre
Anita J. Kvalsund
Gjertnesåsen 3, 6092 Fosnavåg
Tlf. 412 26 404
E-post: anitaj-k@hotmail.com

Komite - /utvalgsledere:

Valgkomiteen
Leder
Anne Enger
Gamle Finnsandsvei 33, 3525 Hallingby
Tlf. 911 79 287
E-post: a-enger2@online.no

Kontrollkomiteen

Leder
Haldri Karin Engenes
Steinsvåg 14, 5437 Finnås
Tlf. 905 16 279
E-post: haldri47@outlook.com

Prinsippprogramkomiteen

Leder
Elin Hvidsten
Bekkarvikveien 24, 5114 Tertnes
Tlf. 215 84 287
E-post: elin.hvidsten@live.no

Internasjonalt utvalg

Leder
Merethe Brattetaule
Haukedalen 152, 5121 Ulset
Tlf. 408 28 939
E-post: mestroe2@online.no

Beredskapsutvalget

Leder
Wenche Rolstad
Skarimoen 32, 2760 Brandbu
Tlf. 402 44 896
E-post: wrwenche@gmail.com

Nordens Kvinneforbund

2. representant
Olaug Tveit Pedersen
Nordvikveien 45, 4085 Hundvåg
Tlf. 913 82 124
E-post: olaug@kvinnerogfamilie.no

ACWW

2. representant
Christine Andreassen
Walemsviksv. 25, 5165 Laksevåg
Tlf. 950 41 886
E-post: christine.andreassen@outlook.com

Norsk TotalforsvarsForum

Postboks 1550 Sentrum, 0015 Oslo
Besøksadresse:
Bygning 60, Akershus festning

Fokus

Forum for Kvinner og Utviklings spørsmål
Storgata 11, 0155 Oslo
E-post: fokus@fokuskvinner.no
Tlf. 23 01 03 00

Studieforbundet næring og samfunn

Postboks 9388 Grønland, 0135 Oslo
E-post: post@naeringogsamfunn.no
Tlf. 22 17 66 00

Mange lag er nå direkte tilknyttet forbundet. Se vår hjemmeside www.kvinnerogfamilie.no under Lag i fylker uten kretsledd.

ABONNER PÅ MEDLEMSBLADET

3 UTGAVER I 2022

Kun
kr 150.-

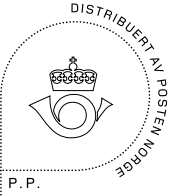

Annonsepriser:

Helside: kr. 8 000
Halvside: kr. 4 800
Kvartside: kr. 2 900
2 sider oppslag kr. 12 000
Baksiden: kr. 14 000

Format mm:

210x297
185x125/90x260
185x60/90x125/43x260
210x297x2
210x250

NORGE

P.P.

Returadresse: Norges Kvinne- og familieforbund, Storgata 11, 0155 Oslo

Dette er Norges Kvinne- og familieforbund

Som medlem får du:

- Tilbud om advokatbistand
- Rabatt på hotellovernatting
- Medlemsbladet Kvinner & Familie 3 ganger i året
- Tilbud om kurs, konferanser, reiser mm. gjennom ditt lokallag/krets

Ditt medlemskap er viktig!

Våre arbeidsområder er:

- Familievikar
- Innføring av skolemat over hele landet
- Fødetilbudet – økt utdanning av jordmødre
- Integreringsarbeid og aktiviteter lokalt

Synes du at en av de aller viktigste oppgavene i samfunnet er å gi barna et godt og trygt oppvekstmiljø? Vil du gjerne ha mer tid til barna dine uten at det går utover økonomi og yrkeskarriere? Da kan Norges Kvinne- og familieforbund være noe for deg!

Målet er samfunnspåvirkning i kvinne og familiepolitiske spørsmål nasjonalt og internasjonalt.

Våre satsningsområder er: **Kvinnepolitikk • Familiepolitikk**
• Miljø- og forbrukerpolitikk • Internasjonalt samarbeid

Klipp ut

Jeg ønsker medlemskap i Norges Kvinne- og familieforbund

NAVN:

FØDSELSÅR:

ADRESSE:

POSTNR.-/STED:

LOKALLAG:

KRETS:

E-POST:

TELEFON:

INNMELDINGEN SENDES:

Norges Kvinne- og
familieforbund
Storgata 11
0155 Oslo
Tlf: 22 47 83 80

Du kan også melde deg inn
via vår nettside:
kvinnerogfamilie.no/
medlemskap/bli-medlem/

Bekreftelse: Jeg samtykker at mine personopplysninger kan benyttes av forbundet til medlemsblad, forbundsnytt, invitasjoner og medlemslister som sendes ut til tillitsvalgte.